

Målnummer:	UM6477-22	Avdelning:	1
Avgörandedatum:	2022-10-20		
Rubrik:	Det krävs att det pågår ett löpande, relevant och aktivt verkställighetsarbete utan längre avbrott och att det finns utsikter för att utvisningen kan verkställas inom överskådlig tid när den förvarstagne är dömd till utvisning på grund av brott och är förvarstagen sedan tre år och nio månader. Om åtgärden är proportionerlig finns det i en sådan situation synnerliga skäl för fortsatt förvar.		
Lagrum:	<ul style="list-style-type: none">• 1 kap. 8 § och 15 § samt 10 kap. 1 § och 4 § utlänningslagen (2005:716)• Artikel 5.1 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande rättigheterna		
Rättsfall:	<ul style="list-style-type: none">• RÅ 1994 ref. 98• MIG 2014:15• Europadomstolens dom den 8 oktober 2009 i målet Mikolenko mot Estland (appl. nr 10664/05)		

REFERAT

MM är dömd till fängelse i ett år och nio månader samt utvisning för bl.a. rån vid tre tillfällen. Han har även förbjudits att återvända till Sverige under tio år.

Polismyndigheten tog MM i förvar den 11 januari 2019 i syfte att förbereda och genomföra verkställigheten av utvisningsbeslutet (verkställighetsförvar). Den 10 juni 2022 beslutade Polismyndigheten om fortsatt förvar av MM. Grunden för beslutet var att det fanns risk för fortsatt brottslighet och att han skulle avvika, hålla sig undan eller på annat sätt hindra verkställigheten.

MM överklagade Polismyndighetens beslut och yrkade att han skulle försättas på fri fot. Förvaltningsrätten i Malmö, migrationsdomstolen (2022-06-20, ordförande Ström) avslog yrkandet och angav som skäl för sitt avgörande att domstolen bedömde att det fanns grund och synnerliga skäl för fortsatt förvar och att skälen för fortsatt förvarstagande stod i rimlig proportion till den inskränkning av MM:s frihet som åtgärden innebar.

MM överklagade domen och yrkade att han skulle försättas på fri fot eller ställas under uppsikt. Han förde fram bl.a. följande.

Fortsatt förvar strider mot artikel 5.1 f i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, EKMR. Frihetsberövandet har nu pågått under orimligt lång tid och det är utsiktslöst att utvisningen ska kunna verkställas. Polismyndigheten har inte arbetat mer aktivt än att den fått en accept från de somaliska myndigheterna som var aktiv tre månader under sommaren 2021. Beslutet om fortsatt förvar står inte i rimlig proportion till den inskränkning av hans frihet som åtgärden innebär och är inhumant oavsett hans ovilja att samarbeta.

Polismyndigheten ansåg att överklagandet skulle avslås och förde fram bl.a. följande.

MM har tydliggjort att han aldrig kommer att medverka till en verkställighet till sitt hemland. Han har bl.a. vägrat att fylla i blanketter om frivilligt återvändande och lämna uppgifter om familj och adress i hemlandet. Under förvarstiden har Polismyndigheten arbetat aktivt för att verkställa utvisningsbeslutet. MM har flera gånger erbjudits samtal med sitt hemlands myndigheter och i november 2020 inleddes ett samarbete med en europeisk sambandsman (en person som i enlighet med en särskild EU-förordning arbetar för invandringsfrågor i länder utanför unionen) för att verkställa utvisningsbeslutet med tvång. I slutet av juni 2021 meddelade de somaliska myndigheterna att de accepterade att ta emot honom. Resa bokades men MM vägrade att ta ett PCR-test för covid-19 och i mitten av augusti 2021 meddelade de somaliska myndigheterna, utan att redovisa några skäl, att accepten tillfälligt återkallades.

Polismyndigheten har därefter regelbundet hört sig för om MM:s inställning till att återvända till sitt hemland och den europeiske sambandsmannen har fortsatt sitt arbete för att möjliggöra att verkställighet sker till Somalia. MM:s ärende är ett av de ärenden som sambandsmannen särskilt prioriterar. Sambandsmannen arbetar på plats och arbetet är långsiktigt och pågående och utgörs till största del av politiska och diplomatiska processer, genom såväl officiella som inofficiella kanaler. Polismyndigheten har kontinuerliga kontakter med sambandsmannen för att kontrollera hur processen med att verkställa MM:s utvisningsbeslut med tvång fortskrider och utreda alternativa verkställighetsmöjligheter. Det finns fortfarande förutsättningar för att verkställa utvisningsbeslutet.

Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen (2022-10-17, Liljeqvist, Gullfeldt, referent, L. Axelsson / föredragande Hygrel) yttrade:

1. Det målet gäller

Frågan är om det finns förutsättningar för fortsatt förvar när den förvarstagne är dömd till utvisning på grund av brott och är förvarstagen sedan tre år och nio månader.

2. Rättslig reglering

Närmare bestämmelser om förvar som avser utlänningar finns främst i 10 kap. utlänningslagen (2005:716). En utlänning som har fyllt 18 år får tas i verkställighetsförvar om det annars finns en risk att utlänningen bedriver brottslig verksamhet i Sverige, avviker, håller sig undan eller på annat sätt hindrar verkställigheten (10 kap. 1 § andra stycket 3 och tredje stycket). För att hålla någon i förvar under längre tid än två månader krävs det synnerliga skäl. Någon längsta tid finns inte reglerad i fråga om en utlänning som är utvisad av allmän domstol på grund av brott (10 kap. 4 § andra stycket). Utgångspunkten är att en utlänningens frihet inte ska begränsas mer än nödvändigt i varje enskilt fall (1 kap. 8 §). Vid bedömningen av om det finns risk för att en utlänning avviker får det bl.a. beaktas att utlänningen har utvisats på grund av brott (1 kap. 15 §).

Enligt EKMR får en person frihetsberövas som ett led i ett förfarande som rör utvisning eller utlämning (artikel 5.1 f).

3. Migrationsöverdomstolens bedömning

MM har dömts för upprepad grov brottslighet och har utvisats av allmän domstol. Han har konsekvent nekat till att medverka i verkställighetsarbetet av utvisningsbeslutet. Det finns alltså grund för förvar.

Frågan är då om det finns synnerliga skäl för fortsatt förvar.

För att ett förvarstagande ska vara lagligt och förenligt med EKMR krävs att frihetsberövandet inte får pågå under längre tid än vad som är rimligt med hänsyn till syftet med förvaret, att verkställighetsåtgärder vidtas med tillräcklig intensitet och uthållighet och att det finns realistiska utsikter för att verkställa utvisningen (RÅ 1994 ref. 98, MIG 2014:15 och Europadomstolens dom den 8 oktober 2009 i målet Mikolenko mot Estland).

MM har varit förvarstagen sedan den 11 januari 2019. Han har huvudsakligen varit placerad i kriminalvårdsanstalt men har enligt uppgift nyligen flyttats till häkte.

Av utredningen i målet framgår att Polismyndighetens verkställighetsarbete fortfarande pågår. Ett genombrott skedde i juni 2021 då en accept kom in enligt vilken somaliska myndigheter accepterade att återta MM. Accepten har därefter tillfälligt återkallats men enligt Polismyndigheten har den europeiska sambandsmannen, som arbetat fram accepten, fortsatt sitt arbete på plats i Kenya och Somalia för att möjliggöra verkställighet trots att MM vägrat samarbeta. Sambandsmannens arbete beskrivs som särskilt prioriterat, långsiktigt och pågående. Verkställighetsarbetet bedrivs på politisk och diplomatisk nivå vilket innebär att det kan ta tid att uppnå resultat. Polismyndigheten har kontinuerliga kontakter med sambandsmannen samt utreder även alternativa verkställighetsmöjligheter. Myndighetens bedömning är att samtliga möjligheter till verkställighet inte är uttömda.

Det saknas anledning att ifrågasätta de uppgifter som Polismyndigheten lämnat kring verkställighetsarbetet. För att det ska anses försvarbart att hålla en utlänning i förvar under så lång tid som i den aktuella situationen är det av avgörande betydelse att det pågår löpande och relevanta verkställighetsåtgärder utan längre avbrott präglade av inaktivitet. De åtgärder som Polismyndigheten har vidtagit avseende MM framstår som relevanta och det bedrivs alltså ett aktivt verkställighetsarbete. Myndigheten samarbetar dessutom löpande och utan längre avbrott med berörda organ i det mottagande landet som ansvarar för att verkställigheten ska kunna genomföras. Arbetet har lett till ett konkret resultat, i form av en accept, även om det inte resulterade i att utvisningen kunde genomföras just då. Det är alltså inte uteslutet att utvisningsbeslutet av MM ska kunna verkställas inom överskådlig tid.

Det långa frihetsberövandet ska ses i ljuset av att det rör en utlänning som begått allvarliga och upprepade brott med risk för återfall och som systematiskt vägrar att medverka till att utvisningsbeslutet verkställs. Åtgärden är inte oproportionerlig i förhållande till syftet med förvaret och det finns därmed synnerliga skäl för ett fortsatt förvar av MM. Utredningen ger stöd för att uppsikt inte är en tillräcklig åtgärd. Överklagandet ska därför avslås.

Migrationsöverdomstolens avgörande. Migrationsöverdomstolen avslår överklagandet.

Sökord:

Litteratur: Prop. 2011/12:60 s. 74-76 och s. 93
